

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. d)
Sociologie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I TÊTEL

(30 pont)

A vizsgalapra csak a feladatok sorszámát írja, és tüntesse fel mellettük a helyes válasz betűjelét! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. Az egyszülős család egy olyan társadalmi csoport, amelynek tagjai:
 - a. egyetlen szülő és közvetlen leszármazottai
 - b. két személy és ezek gyermekei
 - c. egyetlen szülő, közvetlen leszármazottai és más rokonok
 - d. egyetlen személy
2. Szociológiai szempontból a szekularizációt/deszakralizációt a következők jellemzik:
 - a. a laicizálódás, a vallási szerepvállalás valamint a polgár és az állam közötti viszony változása
 - b. a vallási szerepvállalás visszaszorulása és az államszervezési forma megváltozása
 - c. laicizálódás, a vallási elkötelezettség és az egyház szerepének csökkenése
 - d. az egyének vallási elkötelezettségének erősödése és az egyház szerepének növekedése
3. A funkciók, amelyeket a politikai pártok betöltenek:
 - a. nemzeti, etnikai vagy csoportérdekek előmozdítása; a törvényszegő egyének társadalmi ösztönzése; hatalom megőrzése.
 - b. a civil társadalom és az állam közötti közvetítés; a hatalom elvesztése; azoknak az egyéneknek a társadalmi ösztönzése, akiktől a társadalom különféle áhított karriereket tagad meg.
 - c. az őket támogató egyének bizonytalan érdekeinek előmozdítása; a civil társadalom és az állam közötti közvetítés; azoknak az egyéneknek a társadalmi ösztönzése, akiktől a társadalom különféle áhított karriereket tagad meg, a hatalom elvesztése;
 - d. nemzeti, etnikai vagy csoportérdekek előmozdítása; a civil társadalom és az állam közötti közvetítés; azoknak az egyéneknek a társadalmi ösztönzése, akiktől a társadalom különféle áhított karriereket tagad meg; a hatalom megtartása.
4. A diszkriminációnak, mint társadalmi problémának oka lehet:
 - a. az értékítéletek és az emberek közötti különbségek
 - b. a megkülönböztetések és az emberek közötti hasonlóságok
 - c. az értékítéletek és az emberek közötti és hasonlóságok
 - d. a megkülönböztetések és az emberek közötti különbségek
5. Pénz vagy ajándék felajánlása az ügyviteli vagy pénzügyi ellenőrzések elkerülése érdekében egyik formája:
 - a. a társadalmi konfliktusnak
 - b. a diszkriminációnak
 - c. a korrupciónak
 - d. az episztemiológiának
6. A pozitív szocializáció a proszociális viselkedést célozza, amelynek az alábbiak közül nem sajátja:
 - a. a segítő magatartás
 - b. az ellenségeskedés
 - c. az interperszonális vonzalom
 - d. a nevelés
7. A szegénység mérséklésének egyik lehetséges módja lehet:
 - a. állami kényszer alkalmazása
 - b. a társadalmi mobilitás megvalósulásának akadályozása
 - c. az oktatásba való befektetések
 - d. az esélyegyenlőség megszegése

8. Egy demokratikus társadalomban a nemzeti szuverenitás elve kimondja, hogy:
- az állami tevékenységek a jogi értékeknek kell alárendelődjene
 - az állam szabadon dönt bel- és külügyeiben, és céljai megvalósításában semmilyen hatalom nem korlátozza
 - ellentmondásban áll a hatalmi ágak szétválasztásának és a képviseleti kormányzás elvével
 - az állam tevékenységei csupán állampolgári ellenőrzés alatt állnak
9. Mint a civil társadalom formája, a civil szervezetek:
- a hatalomtól független és nonprofit szervezetek
 - az állami intézményektől függnék és azoknak alárendeltek
 - a totalitárius rendszerek sajátos szervezetei
 - egy bizonyos típusú politikai párt létezésétől függnék
10. A fiatalkori bűnözés a deviancia egyik formája, és jelenti:
- a nagykorúságot elért fiatalok nem megfelelő erkölcsi magatartását
 - a nagykorúságot el nem ért fiatalok megfelelő erkölcsi magatartását
 - a nagykorúságot elért fiatalok megfelelő erkölcsi magatartását
 - a nagykorúságot el nem ért fiatalok nem megfelelő erkölcsi magatartását

II. TÉTEL

(30 pont)

Adott az alábbi szöveg:

Eltérően bármely formális képzési formától, az anticipatív szocializáció az érintettek által egy még be nem töltött státusznak megfelelő viselkedési normák informális átvételét jelenti, ami tapasztalatot nyújt számukra az általuk várhatóan betöltendő szerepről. Például a gyermekek a szülői státuszt a szüleik, mint szerepmoდეllek megfigyelésével, a karrieristák pedig az előléptetést a feljebbvalók foglalkozási viselkedésének utánzásával tudják megelőlegezni.

- Fogalmazza meg egyetlen mondatban a szöveg alapgondolatát! **2 pont**
- Válasszon ki a szövegből két szociológiai fogalmat! **2 pont**
- Fejtse ki a b) alpontban említett két szociológiai fogalom jelentését! **6 pont**
- Magyarázza meg, körülbelül egy oldal terjedelemben, milyen összefüggés van a társadalmi életnek a szövegben említett és a b) pontban kiválasztott összetevői között! **8 pont**
- Állítson fel egy szociológiai kutatási hipotézist a megadott szöveg felhasználásával! **6 pont**
- Érvekkel támassza alá arra a gondolatra vonatkozó személyes álláspontját, amely szerint a nevelés, bárhogyan és bármilyen formában is valósuljon meg, a kultúra újratermelésének eszköze. **6 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

- Határozza meg a *kutatási hipotézis* fogalmát! **3 pont**
- Sorolja fel az *előírt státusz* fogalmának két jellemzőjét! **6 pont**
- Mutasson be, körülbelül fél oldalas terjedelemben, amelyben a fogalmakat sajátos szociológiai értelmükben használja, egy összefüggést a *referenciaként elfogadott alapvető elméleti tételek az empirikus adatgyűjtési technikák* fogalmai között! Pontot ér:
 - a két fogalom szociológiai értelmében vett használata **2 pont**
 - a kért összefüggés bemutatása **4 pont**
 - a kidolgozott szöveg koherenciája **1 pont**
 - a követelményben megjelölt terjedelemben való illeszkedés **2 pont**
- Konkrét példával szemléltesse annak módját, ahogyan a *személyközi kapcsolatok a társadalmi szerepek változását eredményezhetik!* **6 pont**
- Érveljen amellett, hogy a *csoportoknak van egy „mi”-hez való tartozás érzése, amely lehetővé teszi a tagok számára, hogy egy különálló entitáshoz tartozóként azonosítsák magukat!* **6 pont**